

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Н. М. МАТВЄЄВА, канд. екон. наук, доц., С. К. ПІВАЗЯН, магістр

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

Manana_79@inbox.ru

Поняття підприємництва набуло поширення в українській соціально-економічній літературі та практичній економічній діяльності як еквівалент поняття бізнес (англ. business) – дієве підприємництво, а бізнесмен – як підприємець, людина, що робить вигідну справу. Підхід до розуміння підприємництва і бізнесу як синонімічних понять досить поширений у сучасній вітчизняній соціальній та економічній науці. Так, як стверджує С. К. Реверчук, цей підхід звойовує щораз більше прихильників. Суть проблеми полягає в тому, що англійське слово "бізнес" є багатозначним. Воно може означати якесь діло, покупку, комерційне або виробниче підприємство, комерційну практику або політику окремого підприємця чи цілої фірми. Синонімами слова бізнес є комерція, торгівля, фірма, ділова активність, підприємництво.

Дуже часто поняття "бізнес" пов'язується з малим і середнім підприємництвом, індивідуальною трудовою діяльністю громадян, що є характерним для вітчизняної практики. Очевидно, це пов'язано з домінуючою орієнтацією посткомуністичних країн на розвиток саме цього сектора економіки. Адже основою процвітання економічно розвинутих країн є велика кількість малих і середніх підприємств.

Слід зазначити, що існують також інші підходи до розуміння співвідношення підприємництва і бізнесу за ознакою обсягу понять.

Згідно з наступним підходом, бізнес є ширшим, ніж підприємництво. Сучасні прихильники такого підходу вважають, що бізнес охоплює ділові відносини, які виникають між усіма учасниками ринкової економіки і залучають не тільки підприємців, а й споживачів, найманих працівників, державні структури. Тут бізнес – не просто діло, а система діяльності на основі приватної власності з метою отримання прибутку. Ще один підхід акцентує увагу на тому, що підприємництво є ширше за бізнес. Такий підхід є визначальним у наукових публікаціях стосовно теоретичного обґрунтування природи і призначення підприємництва в суспільстві.

Значною мірою підприємництво пов'язується з творчою природою людини і її розкриттям у конкретних історичних та економічних умовах; розглядається як одна з основних форм соціальної діяльності, що змінює не лише умови життєдіяльності, але й саму людину: її поведінку, погляди, місце в суспільстві тощо. У процесі розвитку підприємництва змінювалось і розвивалось розуміння сутності підприємництва як соціально-економічного феномену. Значну різнобічність підходів щодо розуміння сутності підприємництва можна, на нашу думку, згрупувати умовно у декілька підходів: атрибутивний, процесуальний, діяльнісний, функціональний та інституціональний.

Підприємництво – особливий новаторський, антибюрократичний стиль господарської поведінки, в основі якого – постійний пошук нових можливостей та ресурсів..." Поширеною є точка зору, зафіксована у тлумачному словнику з управління за редакцією В. В. Познякова, де підприємництво визначається як "спільна ініціативна діяльність громадян та їх об'єднань, спрямована на отримання прибутку. Підприємницька діяльність здійснюється громадянами на свій ризик і під майнову відповідальність у межах, визначених організаційно-правовою (правничою) формою підприємства." Близьким до попереднього є функціональний підхід, найбільш яскравим представником якого вважають Й. Шумпетера. Пояснюючи витoki економічного розвитку, Й. Шумпетер протиставляє себе неокласикам, виводячи з процесу обігу капіталу принципову необхідність особливої підприємницької функції, яка полягає у реалізації організаційно-господарської інновації або, дослівно, "нових комбінацій факторів виробництва" (функції несення ризику Шумпетер особливого значення не надає). Підприємці, на його думку, не утворюють особливої професії чи окремого класу. Мова йде саме про функцію, що здійснюється періодично різними суб'єктами. У кожній господарській сфері вона то з'являється, то затихає, змінюючись більш рутинними діями. При цьому підприємець не обов'язково сам винаходить "нові комбінації". Він здійснює їх практично, часто імітуючи при цьому чужий господарський досвід.

У сучасній економіці існує точка зору, що саме функціональний підхід об'єднує та вичерпує практично усі існуючі підходи. Всі інші підходи слід розглядати як видові відмінності такого підходу.